

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΒΥ740	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε', Ζ'
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΕΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ειδικού υποβάθρου - Ειδίκευσης		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική (επίσης Αγγλική και Γαλλική, όταν υπάρχουν αλλοδαποί φοιτητές/φοιτήτριες)		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
<p>Με την επιτυχή ολοκλήρωση αυτού του μαθήματος ο φοιτητής/η φοιτήτρια θα πρέπει:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Να εμβαθύνει στα καλλιτεχνικά ρεύματα της μνημειακής ζωγραφικής της υπό εξέταση περιόδου και να εξοικειωθεί ιδιαίτερα με την εικονογραφία. -Να ερμηνεύει τις ιδιαιτερότητες στη διαμόρφωση των χώρων του ναού σύμφωνα με τον τύπο του ναού, τις επιδράσεις από άλλες καλλιτεχνικές παραδόσεις καθώς και σύμφωνα με τις αντιλήψεις του κτήτορα. Επίσης στη ζωγραφική να ερμηνεύει το εικονογραφικό πρόγραμμα καθώς και εικονογραφικά θέματα, που εμφανίζονται αυτή την εποχή, και να διακρίνει τις διάφορες τεχνοτροπικές τάσεις. -Να συνθέτει μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα τα στοιχεία της ζωγραφικής, του κτιρίου, ώστε να εντοπίζει τις ομοιότητες ανάμεσα στα μνημεία. Επίσης να αναγνωρίζει τις διαφορετικές καλλιτεχνικές παραδόσεις της εποχής και, τέλος, να χρονολογεί τα μνημεία και το διάκοσμό τους.
Γενικές Ικανότητες

- Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και ιστορικής και αρχαιολογικής σκέψης,
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Αυτόνομη χρήση βιβλιογραφίας

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εστιάζει στη μελέτη της μνημειακής ζωγραφικής που αναπτύχθηκε από τον 13^ο έως και τον 15^ο αιώνα (1453). Παρουσιάζονται αναλυτικά οι καλλιτεχνικές τάσεις της εποχής στα μεγάλα κέντρα, δηλαδή την Κωνσταντινούπολη, τη Θεσσαλονίκη και το Άγιον Όρος, τον Μυστρά και την Κρήτη, ενώ ειδική αναφορά γίνεται και στη ζωγραφική του σερβικού κράτους. Τα καλλιτεχνικά εργαστήρια, οι επώνυμοι ζωγράφοι και η χορηγία αποτελούν επίσης σημαντικές θεματικές ενότητες. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εικονογραφία σε συνάρτηση με λειτουργικά κείμενα που διαμόρφωσαν σε μεγάλο βαθμό τη ζωγραφική αυτής της περιόδου.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση παρουσίασης με Power Point	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Αυτόνομη μελέτη	110
	Μελέτη και ανάλυση της βιβλιογραφίας	15
	Σύνολο Μαθήματος	125
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά ή Γαλλικά. Ανάθεση ατομικών εργασιών. Αναγνώριση των πηγών και ερμηνεία τους.	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

M. Angold, Church and Society in Byzantium under the Comneni, 1081-1261, Cambridge 1995.

J. Van Antwerp Fine, The Late Medieval Balkans: A Critical Survey from the Late Twelfth Century to the Ottoman Conquest, University of Michigan Press, Michigan 1987.

Ανταπόδοση. Μελέτες βυζαντινής και μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και τέχνης προς τιμήν

της καθηγήτριας Ελένης Δεληγιάννη-Δωρή, Αθήνα 2010.

X. Μαυροπούλου-Τσιούμη, E. Κυριακούδης (eds.), Αφιέρωμα στη μνήμη του Σωτήρη Κίτσα, Θεσσαλονίκη 2001.

Sh. E. J. Gerstel, R. S. Nelson (eds.), Approaching the Holy Mountain. Art and Liturgy at St. Catherine's Monastery in the Sinai, Turnhout 201

G. Babić, Ikonografski program žnopisa u pripratamacrkvakralja Milutina, Symposium de Gračanica, 105-25.

C. M. Vafeiades, The Byzantine Painting after 1341: The Rendering of Space and Form, Βυζαντινά 34(2015-2016)

K. Βαφειάδης, Ύστερη Βυζαντινή Ζωγραφική. Χώρος και μορφή στην τέχνη της Κωνσταντινουπόλεως 1150-1450, Αθήνα 2015.

A. Βασιλακέρης, Οι τοιχογραφίες του Πρωτάτου και το πρόσωπο του Αυτοκράτορα, ΔΧΑΕ 34 (2013), 117-28.

E. Dimitrova, Seven Streams: The Stylistic Tendencies of Macedonian Fresco Painting in the 13th Century, Niš I Vizantija 6 (2007), pp. 193-206.

V. J. Djurić, Fresques médiévales à Chilandar. Contribution au catalogue des fresques du Mont Athos, Actes du XIIe CIÉB, Ohrid 1961, Beograd 1963, vol. III, Art et Archeologie, 59-98.

S. Kalopissi-Verti, Painters in Late Byzantine Society. The Evidence of Church Inscriptions, CahArch 42 (1994), pp. 139-58 (= Eadem, Οι ζωγράφοι στην ύστερη βυζαντινή κοινωνία. Η μαρτυρία των επιγραφών, Το πορτραίτο του καλλιτέχνη στο Βυζάντιο, (1997), pp. 121-59)

Σ. Καλοπίση-Βέρτη, «Τάσεις της μνημειακής ζωγραφικής περί το 1300 στον ελλαδικό και νησιώτικο χώρο (εκτός από τη Μακεδονία)», Ο Εμμανουήλ Πανσέληνος και η εποχή του, Αθήνα 1999, 63-90.

S. Kalopissi-Verti, Aspects of Byzantine Art after the Recapture of Constantinople (1261-c. 1300): Reflections of Imperial Policy, Reactions, Confrontation with the Latins, *Orient et Occident*, 41-64.

X. Μαυροπούλου-Τσιούμη, Οι τοιχογραφίες του 13^{ου} αιώνα στην Κουμπελίδικη Καστοριάς, Θεσσαλονίκη 1973.

X. Μαυροπούλου-Τσιούμη, Η μνημειακή ζωγραφική στη Θεσσαλονίκη στο δεύτερο μισό του 14ου αιώνα, Ευφρόσυνον, vol. I, pp. 658-68.

J. Meyendorff, Spiritual Trends in Byzantium in the Late Thirteenth and Early Fourteenth Centuries, in Art et Société à Byzance sous les Paléologues, Venise 1971, (= The Kariye Djami IV, 93-106).

D. Mouriki, Stylistic Trends in Monumental Painting of Greece at the Beginning of the Fourteenth Century, in Symposium de Gračanica (= Mouriki 1995, I, 1-80).

R. S. Nelson, Tales of Two Cities: The Patronage of Early Palaeologan Art and Architecture in Constantinople and Thessaloniki, Ο Μανουήλ Πανσέληνος, 127-45. Athens 1996).

M. Νυσταζοπούλου-Πελεκίδου, Η βυζαντινή μνημειακή ζωγραφική στα Βαλκάνια. Ιστορική συγκυρία και πολιτική ιδεολογία, τέλη 12ου – 16ος αι., Εώ και Εσπερία 6 (2004-2006), 149-90.